

Høringsinnspill til forslag om endringer i VVP punkt 2.8

Medlemmene i Pressens Faglige Utvalg følger med interesse arbeidet med å utvikle Vær Varsom-plakaten.

Utvalget ser at forslagene rommer mange ulike nivåer å diskutere presseetikk på. Vi kommenterer i hovedsak overordnet, og på forhold vi tenker direkte berører utvalgets arbeid.

Forslag til nytt punkt sier:

«Eksterne finansieringskilder skal ikke ha innflytelse på mediets journalistiske virksomhet, kildevalg og prioriteringer. Unngå ekstern finansiering og avtaler som bidrar til at publikum kan reise tvil om redaksjonens troverdighet. Vær særlig varsom ved ekstern finansiering av nyhetsjournalistikk. Ekstern finansiering av journalistikk rettet mot barn må ivareta barns særlige behov for vern. Skjult reklame er uforenlig med god presseskikk. Vis åpenhet om avtaler og hvordan journalistikken er finansiert. Dersom journalistisk innhold er eksternt finansiert, skal dette være åpenbart for publikum.»

PFUs medlemmer har forståelse for at det er nødvendig å se nærmere på bestemmelsene om ekstern finansiering, og vi deler arbeidsutvalgets syn om at det er positivt å klargjøre både virkeområde og begreper.

Overordnet mener medlemmene at intensjon og virkning for eventuelle endringer må være å vedlikeholde og styrke allmennhetens tillit til journalistikken, ikke å utvanne grunnlaget for denne tilliten.

En ytterligere styrking er nyttig sett fra allmennhetens perspektiv og behov, samtidig som det også for de redaktørstyrte mediene er positivt med rammer som underbygger tillit og troverdighet.

Sjangeruavhengiget

Arbeidsutvalget skriver i sin rapport:

" Hovedprinsippene for ekstern finansiering av redaksjonelt innhold gjelder fortsatt. Forslaget innebærer ikke noe frislipp, men ved å fjerne sjangergrensene, ønsker utvalget å rydde i begrepsbruken. Med dagens regelverk må PFU bruke tid på å definere sjanger. For eksempel om en innklaget sak er aktualitet eller underholdning, for å avklare om den skal felles eller frifinnes.

Utvalget ønsker at nytt punkt 2.8 skal bidra til at PFU kan rette oppmerksomheten mot det vesentlige; at kommersielle og andre eksterne finansieringskilder ikke skal ha innflytelse på mediets journalistiske virksomhet – uansett sjanger."

Dette er et syn PFUs medlemmer støtter. Det kan synes irrelevant for publikum hvilken sjanger det er snakk om. Det vesentlige er kunnskap om og transparens rundt hva man blir eksponert for. Plattform- og sjangeruavhengighet bidrar til at PFU kan konsentrere seg om kjernen i de presseetiske spørsmålene, fremfor å fokusere på å definere om en sak/klage faller innenfor eller utenfor bestemmelsens virkeområde. Sjangernøytralitet gir også en helhetlig og tidsuavhengig tilnærming til innholdet i dette punktet i plakaten - også i utvalgets arbeid med klagesaker.

Åpenhet om avtaler

Det er positivt at PFU kan få et verktøy som gir adgang til å se avtalene som ligger til grunn for ekstern finansiering. I dag vurderer man bare det publiserte, uten å ha tilgang til det faktiske innholdet i avtalene.

En slik adgang kan også bidra til selvregulering i mediene når man vet at det kan kreves innsyn i avtalene.

Åpenhet om avtaler er også relevant med tanke på intensjonen i punktene 2.2 om bindinger og uavhengighet, og punkt 2.3 om å vise åpenhet om bakenforliggende forhold.

Utvalgets medlemmer støtter at man må være særlig varsom når det gjelder ekstern finansiering av nyhetsjournalistikk. Vi oppfatter at eksterne kan finansiere journalistikk på et mer "overordnet" plan, som for eksempel en næringslivspodcast, men at endringen *ikke* åpner for at finansieringen gir mulighet til å påvirke redaksjonelle valg av mer konkret art som tema, problemstillinger eller kildevalg.

Det er også et syn vi deler.

Tydelighet

Som tidligere nevnt er utvalget positive til endringer som bidrar til å rydde opp i begrepsbruken. Dagens bruk av finansiering i form av sponing på tv-flater har for eksempel vært svært tydelig. Om man nå går over til generell bruk av begrepet ekstern finansiering, mener utvalget det er viktig å ta med den samme tydeligheten videre i alle sammenhenger - slik at det er åpenbart for publikum hva som er eksternt finansiert og av hvem.

Eller ser vi at det blir utvalgets oppgave å tolke en eventuell ny ordlyd dersom den vedtas.

Anne Weider Aasen, Ellen Ophaug, Gunnar Kagge, Stein Bjøntegård,
Ingrid Rosendorf Joys, Nina Fjeldheim, Øyvind Kvalnes